

ORDU

MART 2019

ORDU

COĞRAFI VE İDARİ YAPI

Ordu, Karadeniz Bölgesinde yer alan modern bir şehirdir. Doğu Karadeniz Bölgesinin kapısı konumundaki Ordu ili, doğa güzellikleri, bitki örtüsü, mavi ve yeşilin kucaklaştığı kıyıları, koy ve kumsalları, hemen kıyı şeridinden başlayan dağları, yükseltilerindeki uçsuz bucaksız ve birbirinden güzel yaylaları denizi, Boztepe'si ve tarihi mekanlarının yanı sıra kültür ve doğa turizminde de geleceği parlak bir şehirdir.

En fazla fındık üreten il olmanın yanında kivisi, balı, hamsisi ve balığı ile de ekonomik potansiyeli gelişmekte ve daha da büyük umutlar vaad etmektedir.

Bölgede Halipler, Hititler, Medler, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar hüküm sürmüştür. Kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Giresun, batısında Samsun, güneyinde de Sivas ve Tokat illeriyle çevrilidir.

Karadeniz iklimi görülür ve buna bağlı olarak kışlar serin, yazlar ılıktır. Her dönemde yağış alır. Karayoluyla ulaşım sağlanır. Havayolu için Trabzon, Samsun ve Ordu kullanılır. Plakası 52'dir.

Ordu 1920 yılına kadar Trabzon Vilayeti'ne bağlı bir kaza iken 04 Nisan 1921 tarih ve 69 sayılı "Ordu Müstakil Livası Teşkiline Dair Kanunla", merkezi Ordu Livası olmak üzere Canik Sancağı'na bağlı olan Fatsa kazası da Ordu'ya bağlanmış ve müstakil Ordu Livası teşkil edilmiştir.1923 yılında "sancak" adı "Vilayet" olarak değiştirilerek, bugünkü mülki taksimatta Ordu Vilayeti olarak yerini almıştır.

Altınordu ilçeyle beraber 19 ilçe, 766 mahalle ve 485 köye sahiptir.

YÜZÖLÇÜMÜ	5.952 km ²
TARIM ALANI	2.612 km ²
ORMAN ALANI	2.029 km ²
ÇAYIR-MERA ALANI	500 km ²
YERLEŞİM ALANI	838 km ²
RAKIM (İL MERKEZİ)	3,00 m
İLÇE SAYISI	19
BELEDİYE SAYISI	72
MAHALLE SAYISI	766
KÖY SAYISI	485
KOORDİNATLAR	40° 58,8' kuzey enlemi 37° 52,2' doğu boylamı

NÜFUS VE DEMOGRAFİ

Demografik yapı ile işgücü arasında çok ciddi bir ilişki vardır. Artan nüfus miktarı ile işgücü piyasası doğru orantılı olmakla birlikte, ekonomik gelişmeler de aynı ivmede etkilenmektedir. Yani, ticaretteki serbestleşmeler olumlu ya da olumsuz işgücü piyasalarından etkilenmektedir. Ticareti serbestleştirmekteki temel gerekçe ise milli gelire ve dolayısıyla ekonomik büyümeye pozitif ivme kazandırmaktadır.

Ordu iline ilişkin 2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına bakıldığında, ilin toplam nüfusunun 750.588 kişi olduğu görülmektedir. 2017 yılında ilin nüfusu azalmış olup 742.341 kişiye, 2018 yılında ise artış göstererek 771.932 kişiye ulaşmıştır.

Ordu ili uzun yıllar göç veren bir il konumundayken, 2012 yılında net göç hızı tersine dönerek göç almaya başlamıştır. 2013 yılında ilimize en fazla göç alınan yaş aralığı 5004 kişi ile “20-

24”tür. Bu sayıları takiben ikinci sırada göç alınan yaş aralığı ise 3440 kişi ile “25-29” dur. TÜİK’ten alınan verilere göre 2015-2016 yılları arasındaki dönemde ilimizin aldığı göç sayısı 42.995, verdiği göç sayısı 27.229, net göç sayısı ise 15.766’dır. Net göç hızı %21,2’dir. Bu durum, işgücü piyasasının arzı açısından çok önemli bir gelişmedir. Ayrıca ilimizin sahip olduğu bu genç ve dinamik nüfus, iş gücünün büyümesindeki en önemli faktörlerden biri olarak diğer illere göre daha üst sıralarda yer almasına katkı sağlayacaktır. Her sektörde değerlendirilmeye hazır bir potansiyel güç olarak görebileceğimiz bu genç iş gücü, Ordu iline yatırım yapacak olanlara sunulan fırsatların zenginliğini çok açık bir şekilde yansıtmaktadır.

2016-2017 yılları arasındaki dönemde Ordu ilinin aldığı göç sayısı 28.111, verdiği göç sayısı 40.305, net göç ise-12.194’tür. Net Göç hızı % -16,3 olarak kayıtlara geçmiştir. TÜİK 2017 yılı verilerine göre toplam nüfus 742.341 kişi, nüfus yoğunluğu ise 125 idi.

TOPLAM NÜFUS (2018)	771.932
NÜFUS YOĞUNLUĞU (2018)	130 (kişi/km ²)

Ordu ilinin en fazla göç verdiği ilk 10 ile baktığımızda ise Orduluların 4 büyük şehir dışında sanayi kentlerine ve çevre kentlere göç ettiği görülmektedir. Ancak en fazla göç aldığı ilk 10 ilin de göç verdiği illerle tamamen örtüşmesi ilimize göç eden kişilerin de ilimiz kökenli kişiler olduğunu desteklemektedir. Bu da göstermektedir ki Ordu halkı ilini sevmekte ve vatanını seven her insan gibi iline hizmet etmeyi bir borç olarak bilmektedir.

Ordu’ya İlişkin Göç Verileri (TÜİK 2018)

ORDU İLİNİN EN FAZLA GÖÇ VERDİĞİ İLLER	İLLER ARASI VERDİĞİ	ORDU İLİNİN EN FAZLA GÖÇ ALDIĞI İLLER	İLLER ARASI ALDIĞI
İSTANBUL	9.858	İSTANBUL	30.036
SAMSUN	3.117	SAMSUN	4.795
GİRESUN	1.845	ANKARA	3.304

ANKARA	1.735	GİRESUN	1.532
KOCAELİ	950	KOCAELİ	1.322
TRABZON	893	TOKAT	1.048
İZMİR	656	TRABZON	856
RİZE	633	İZMİR	763
TOKAT	556	BURSA	653
TEKİRDAĞ	547	ANTALYA	518

Kaynak:TÜİK

İŞ GÜCÜ

En son 2017 yılında TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Ordu'da işgücüne katılım oranı %60,6'dır (Türkiye ortalaması %58). İstihdam oranı %58,3'tür. (Türkiye ortalaması %51,5). İşsizlik oranı %3,8'dir. (Türkiye ortalaması %11,1). İŞKUR tarafından yayınlanan 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırma Raporu verilerine göre, Ordu ilinde kayıtlı işsiz sayısı 22.623 ve açık iş sayısı ise 14.103'dür.

SAĞLIK

2018 Temmuz ayı itibariyle Ordu ilinde 11 devlet hastanesi, 1 eğitim ve araştırma hastanesi, 5 özel hastane bulunmakta olup, toplam yatak kapasitesi 2159'dur. Toplam 1094 hekim görev yapmakta olup, 678 kişiye bir hekim düşmektedir.

LOJİSTİK

Ordu ilinin stratejik konumu, Orta Doğu ve Kafkasya pazarlarına yakınlığı ve kamunun altyapı yatırımları, ilin lojistik gelişimi için önemli fırsatlar olarak değerlendirilebilir. Ekonomik faaliyetler açısından büyük öneme sahip olan ulaşım altyapısındaki yetersizliklerin bir bölümü, Karadeniz Sahil Yolu Projesi ile giderilmiştir. Yapımı devam eden Ordu çevre yolunun ve ilin iç bölgelere ulaşımını kolaylaştıracak olan Karadeniz-Akdeniz Yolu'nun da

tamamlanmasıyla kara yolu ulaşımındaki sorunlar önemli ölçüde giderilmiş olacaktır. 22 Mayıs 2015 tarihinde hizmete açılan Ordu-Giresun Havalimanı, Karadeniz Sahil Yolu, 2019 yılı sonunda tamamlanması beklenen Karadeniz-Akdeniz Yolu ve Ünye ilçesine inşa edilecek olan Ünye port Konteyner Limanı birlikte düşünüldüğünde Ordu İli önümüzdeki dönemde lojistik açıdan avantajlı bir konuma gelmesi beklenmektedir.

TURİZM

Ordu'nun sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerler gözetildiğinde turizmin gelişmesine olanak sağlayacak tüm potansiyele sahiptir. Doğal zenginlikleri, tarihi dokusu, geniş ormanlık alanları, denizi, dereleri, yaylaları ile eşsiz bir coğrafya sunması, kendine özgü yerel yaşam tarzı ve gelenekleri (yayla hayatı, gelenekler ve festivaller), alternatif turizme uygunluğu (doğa turizmi, yayla turizmi, tarıma dayalı turizm, etkinlik turizmi, macera turizmi vb.) ilin turizminin güçlü olduğu noktaları oluşturmaktadır.

Turizm konusunda son yıllarda büyük atılımlar yapmakta olan Ordu ilinde, 2012 yılında 257 bin olan turist sayısı, 2018 yılında 850 bin'e çıkmış; 2012 yılında turizm işletme belgeli 20 tesiste 847 yatak var iken, 2018 yılı sonu itibariyle turizm işletme belgeli tesis sayısı 33'e, yatak sayısı ise 2693'ye yükselmiştir. Yoğun bir şekilde yürütülen tanıtım çalışmaları, 2016 yılında başlayan körfez ülkelerinden Ordu-Giresun Havalimanına charter seferleri ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki önemli yaylaların birbirine bağlanmasını hedefleyen 'Yeşil Yol Projesi' gibi önemli projeler ile birlikte Ordu ilinin kısa vadede hedefi olan 1 milyon turist rakamına birkaç yıl içerisinde ulaşması beklenmektedir.

EĞİTİM

Ordu ilinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibariyle okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve orta öğretim kademelerindeki toplam 562 resmi ve özel okuldaki 6.177 derslikte, 128.549 öğrenci ve 9.163 öğretmen ile eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir. İldeki okullaşma oranlarına bakıldığında okul öncesi okullaşma oranı Ordu ilinde %57,70 iken; ilkokul okullaşma oranı %90,56; ortaokul okullaşma oranı %85,95; orta öğretim okullaşma oranı %89,56'dır. İldeki okullaşma oranları; Türkiye geneli rakamlarla uyum göstermektedir. Ordu Üniversitesi, bünyesinde 12 Fakülte, 2 Yüksekokul, 10 Meslek Yüksekokulu ile 210 aktif bölümü barındırmaktadır. Ayrıca Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sağlık Bilimleri

Enstitüleri olmak üzere 3 enstitü bulunmaktadır. Ordu Üniversitesi 2018 yılı itibariyle 733 akademik personele sahiptir. Hızla büyümeye devam eden Ordu Üniversitesinin 2018- 2019 eğitim-öğretim yılında öğrenci sayısı 23.000 olmuştur.

YERALTI KAYNAKLARI ve ENERJİ

Ordu ili metalik cevherleşmelerin yanı sıra endüstriyel hammaddeler açısından da zengin ve çeşitli maden yataklarına sahiptir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde aktif maden sahalarının %40'ı Ordu'da bulunmaktadır. 55 aktif maden üretim bölgesinden 13 farklı maden çıkarılmaktadır.

Ülkemizce zengin olunan madenler arasında ilk sırayı, 3,366 milyar ton ile dünya rezervlerinin %73'ünü oluşturan, *bor mineralleri* alıyor. Tarım alanında bitkilere besin maddesi üretiminde, dayanıklı bina yapımında, temizlik sektöründe, ahşabın korunmasında, ısıya dayanıklı giysi üretiminde, araçlar için antifriz üretiminde, atık temizleme alanında, fotoğrafçılıkta, patlayıcı madde üretiminde, pek çok elektronik cihazda, roket yakıtı üretiminde hammadde olarak kullanılan bor madeni, Türkiye'de ilk kez asfalt üretimi için Ordu'da kullanılmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 25 kilometrelik Ordu-Ulubey karayolunun 1 kilometresine 'bor karışımı beyaz asfalt' ile atarak, bu madenin ulaşım sektöründe de yerini almasını sağlamıştır. Dünyanın en dayanıklı madeni olarak bilinen borun karayollarında kullanılmasıyla ortalama 3 yılda yıpranan asfalt yolların dayanıklılık süresini daha uzun süreye yayması amaçlanmıştır.

Türkiye'de üretilen bazaltının %8'i ve bentonitin %50'si Ordu'da üretilmektedir.

Sağlık alanı başta olmak üzere pek çok iş sahasında kullanılan *bentonit*, Ordu'nun Ünye ilçesinden çıkarılıp dünya pazarına sunulmaktadır. Dünyanın en büyük beyaz bentonit yatakları Ünye-Fatsa bölgesinde bulunmakta olup (200-250 milyon ton), seramik, kâğıt ve kedi kumuna yönelik üretim yapılmaktadır. Türkiye'nin en büyük kapasiteli ve TSE belgeli tek kedi kumu üreticisi ilimizde faaliyet göstermektedir. Avrupa'nın tamamına ihracatı yapılan bentonit Avrupa'nın yanı sıra Hindistan, Pakistan, Mısır, Arap ülkeleri, Çin ve Kore de ihracatı yapılan ülkeler arasında yerini almıştır.

Sert ve dayanıklı bir taş olduğundan kaldırım, yapı taş, demiryolu, köprü malzemesi olarak kullanılan doğal taşlardan *bazalt* Türkiye'de, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2016 verilerine göre 224.883.169 ton üretilmiştir. 17.990.653 tonluk kısmı ise Ordu'da üretilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda 40 adet metalik maden ve 13 adet endüstriyel hammadde yatak ve zuhuru tespit edilmiştir. Genelde volkanik kayaçların egemen olduğu bölgede metalik madenler grubundan bakır (Cu), kurşun (Pb), çinko (Zn) Gököy yöresinde, gümüş (Ag) Çaybaşı yöresinde, manganez (Mn) ve kaolin (Kao) Ulubey yöresinde, demir (Fe) Ünye yöresinde olmak üzere yatakları bulunur.

Ordu'da en önemli *altın* rezervlerin başında Fatsa ilçesinde bulunan Altıntepe gelmektedir. Söz konusu bölgede MTA verilerine göre 5.355.577 ton rezerv olduğu tahmin edilmektedir. Bunun dışında en önemli altın rezervleri de Ulubey ilçesine bağlı 2.148.282 ton rezerv tahmin edilen Akoluk ile 17.000 ton rezerv hesaplanan Sayaca sahaları olmaktadır.

Fatsa ilçesi Sarmaşık'ta 48°C sıcaklıkta, 1,2 lt./sn. debili kaynak vardır. Kaplıca olarak işletilen kurulu tesis bulunmaktadır. Kumru ilçesi Yalnızdam'da ise 27 °C sıcaklıkta, 0,04 lt./sn. debili kaynak vardır.

Ordu ili de *rüzgâr enerjisi* bakımından, özellikle TR90 bölgesindeki diğer illere nazaran oldukça avantajlı bir konumdadır. Ordu'nun toplam potansiyeli 2.275 Megawatt (MW)'tır. Bu potansiyelin büyük kısmı Aybastı-Mesudiye koridorundadır. TR90 Bölgesinde henüz faaliyete geçen bir rüzgâr enerjisi santrali yatırımı olmamakla birlikte, Mesudiye'de bulunan ön lisansı alınmış 2 adet (40 MW'lık kurulu gücü olan Kamelya RES ve 10 MW'lık kurulu gücü olan Bayır RES) rüzgar enerji santrali ve lisans alınıp inşa halinde olan 10 MW'lık tek rüzgâr enerjisi yatırımı da Ordu ili Akkuş ilçesinde devam etmektedir.

SANAYİ

Ordu ili tarım ağırlıklı bir ekonomiye sahiptir. İl ekonomisinde sanayi sektörü, tarım ve hizmet sektörlerine oranla daha küçük bir paya sahiptir ve sanayi sektörüne yönelik özel sektör yatırımları da gıda ürünleri imalatı, orman ürünleri ve mobilya sanayi, hazır giyim imalatı, madencilik ve toprağa dayalı sanayi, çimento ve hazır beton imalatı sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Tarım sektörünün büyük ölçüde fındık üretimine dayalı olmasına bağlı olarak Ordu'da gıda sanayi yatırımlarının çoğu fındık kırma, işleme ve fındık mamulleri üretimine yöneliktir. Ordu ilinde 2'si faaliyette (Ordu Organize Sanayi Bölgesi ve Fatsa Organize Sanayi Bölgesi) ve 2'si (Ordu 2. Organize Sanayi Bölgesi ve Ünye Organize Sanayi Bölgesi) yapım aşamasında olmak üzere toplam 4 adet OSB bulunmaktadır.

Ordu'nun Ünye ilçesinin Killik mevkiindeki 17 parsel içindeki 420 bin 987 metrekare arazi üzerine inşa edilecek olan Ünye Organize Sanayi Bölgesi (OSB) için 5 milyon lira kamulaştırma ödeneği sağlanmıştır.

Ordu Organize Sanayi Bölgesi'nde 74 sanayi parselinin 70'inde 63 fabrika üretimde olup 4004 kişiye istihdam sağlanmaktadır. OSB'de 14 firma fındık kırma fabrikası olarak faaliyet göstermektedir.

Fatsa OSB ise 50 hektar (ha) alan üzerine kuruludur. 35 A (14.84 hektarlık alanda) ve 9 B (8.89 hektarlık alanda) tipi sanayi parselinde 44 firmanın faaliyette olduğu Fatsa OSB'de yaklaşık istihdam 4.270'dir. Yakın gelecek için 10.000 kişinin istihdam edeceği hedeflenmiştir. Fatsa OSB'nin 910 dönüm daha genişlemesi için kamulaştırma çalışmalarına devam edilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayınlanan en son verilere göre Ordu ili genelinde 2017 yılı Aralık ayı sonu itibari ile imalat sanayi alanında faaliyet gösteren firma sayısı 1504 ve bu alanda istihdam ise 16.932 kişidir. Bu firmalardan Ar-Ge faaliyeti yürüten firma sayısı 35 ve kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı ise 107'dir. İstihdam açısından bakıldığında ise 97 firmada istihdam edilen 5797 kişi ile hazır giyim imalatı sektörünün ve firma sayısı olarak ise 4889 kişinin istihdam edildiği 486 firma ile gıda ürünleri imalatı sektörünün önde olduğu görülmektedir.

EKONOMİK VERİLER

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı verilerine göre 2017 yılında Ordu iline 364 Milyon 837 Bin TL kamu yatırımı yapılmıştır. En fazla yatırım 107 milyon 768 Bin TL ile eğitim alanına yapılmıştır. Eğitim alanından sonra ise en çok yatırım yapılan alanlar 79 Milyon 327 Bin TL ile ulaştırma ve haberleşme, 61 Milyon 200 Bin TL ile sağlık ve 21 Milyon 780 Bin TL ile tarım olarak dikkat çekmektedir.

TÜİK verilerine göre Ordu İli, İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (Sege-2003 endeks: -0,64489)'nda 62. sırada yer almaktadır. Dördüncü derecede gelişmiş iller grubu; Karadeniz Bölgesi'nden, Giresun, Bartın, Kastamonu, Sinop, Tokat ve Ordu'nun içinde bulunduğu toplam 19 ilden oluşmaktadır. Dördüncü gruba dahil 19 ilin toplam nüfus içindeki payı yüzde 15,3'dür. Ülke yüzölçümünün ise yüzde 25'ini kapsamaktadır. Grupta yer alan tüm iller göç vermektedir. Nüfus artış hızı ve yoğunluğu, ülke ortalamasının oldukça altındadır. Diğer yandan, doğurganlık hızı ve ortalama hane halkı büyüklüğü, ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir. İstihdamın büyük bir kısmı tarım ağırlıklı olmakla beraber, kırsal nüfus başına düşen tarımsal ürünler üretimi, ülke ortalamasının altında bulunmaktadır. Bunun başlıca nedeni, tarımsal verimliliğin düşük olmasıdır. Başka bir deyişle, tarım sektöründe önemli ölçüde gizli işsizlik sorunu yaşanmaktadır. Ülke tarımsal üretim değerinin yüzde 18'i bu grupta gerçekleşmektedir. Orta ve büyük ölçekli üretim yapan imalat sanayii tesislerinin ancak yüzde 4'ü bu gruptadır. İmalat sanayiinde Kahramanmaraş, Tokat ve Ordu illeri öne çıkmaktadır.

İllerin ekonomik gelişimlerini değerlendirmek için yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar ile kendi kaynaklarını birlikte düşünmek gerekmektedir. Bu durum da göstermektedir ki; Ordu ilinin, fındık, bal gibi tarımsal ürünlerin üretiminde

Türkiye’de 1. sırada, kivi üretiminde de %11’lik payla 3. sırada olması (1. sırada %49 ile Yalova, 2. Sırada %13 ile Rize) ilimize yapılacak olan kamu yatırımları ve yatırım teşvikleriyle ekonomik açıdan yıldızı parlamış iller arasında olduğunun kanıtıdır.

Kamu Yatırımlarında Ordu İlinin Yeri

SEKTÖRLER	ORDU	TÜRKİYE	ORDU(%)
Tarım	21.780	4.385.878	0,49
Madencilik	5.949	741.572	0,80
İmalat	0	438.238	0
Enerji	21.500	1.701.206	1,26
Ulaştırma/Haberleşme	79.327	13.910.230	0,57
Turizm	4.500	210.413	2,13
Konut	0	421.321	0
Eğitim	107.768	5.644.652	1,90
Sağlık	61.200	2.921.320	2,09
Diğer Kamu Hizmetleri	62.813	10.770.985	0,58
Toplam	364.837	41.145.815	0,88

Kaynak: TÜİK 2017 (Bin TL)

2017 yılı TÜİK verilerine göre Ordu ilinin Türkiye genelinde aldığı yüzdeler paya bakıldığında en fazla kamu yatırımı alan sektörler sırasıyla; turizm, sağlık, eğitim, enerji, madencilik, ulaştırma/haberleşme ve tarımdır.

Ordu ili 2018 yılı TÜİK verilerine göre, 203.694.267 dolar ihracat ve 38.367.722 dolar ithalat değerine sahiptir. İlimiz, Türkiye ihracat değeri olan 168.023.390.898 dolardan sadece %0,12 oranında pay almaktadır. Bu sayısal değerlere pozitif ivme kazandırmak için ilimizde ticarete

konu olabilecek başlıca tarım ürünlerinin iç ve dış pazarda hak ettiği yeri almasını sağlamak gerekmektedir. Bu noktada Ordu Ticaret Borsası olarak fındık, kivi, çilek, bal ve canlı hayvan gibi ürünlerin gerek üretimini gerekse sanayisini daha fazla geliştirmek için etkin ve verimli çalışmalar yapmakta ve uzun vade de ilimizi ve borsamızı daha üst sıralara taşımak gayretindeyiz.

TARIM

Ordu ilinin ekonomisi büyük oranda tarıma dayanmaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 2.851.222 hektardır. İlimiz arazisinin % 88,6'sını tarım alanı, % 6,4'ünü orman ve fundalık alanı, % 2,8'i çayır ve mera alanı, % 2,2'sini ise tarım dışı araziler oluşturmaktadır.

Ordu ilinin arazi dağılımı

CİNSİ	MİKTARI (ha.)	PAY(%)
Tarım Alanı	2.527.770	88,6
Orman Alanı	184.652	6,4
Çayır-Mera	79.000	2,8
Tarım Dışı Arazi	59.800	2,2
TOPLAM	2.851.222	100

İlimizin 2.527.770 hektar büyüklüğündeki tarım arazisinin kullanım amaçlarına göre dağılım durumu da aşağıda verilmiştir.

Ordu İlinin Tarımsal Arazi Varlığı ve Kullanım Durumuna Göre Dağılımı (Çayır ve mera alanları hariç)

CİNSİ	MİKTARI (ha.)	TARIM ALANINA ORANI
TARLA ALANI	237.448	9,4
-Ekilen	133.398	56,2
-Nadas	104.050	43,8
FINDIK ALANI	2.277.243	90
SÜS BİTKİLERİ ALANI	7,8	0,01
SEBZE BAHÇELERİ ALANI	13.071	0,5
TOPLAM	2.527.770	100

Kaynak: TÜİK

Ordu'nun 2.527.770 hektar olan toplam arazisinin % 88,6'sı tarıma uygundur. İlimiz, tarıma elverişli arazi varlığı bakımından Türkiye ortalamasının üzerindedir. Ordu ilinde toplam tarım alanının % 90'ında fındık tarımı yapılmaktadır. Ülkemizin 5.831.729 hektar olan toplam fındık alanının 2.277.243 hektarı Ordu'da bulunuyor olması ile birlikte ilimiz, Türkiye'de en fazla fındık alanına sahip olan il olma ayrıcalığına da sahiptir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Ordu ilinin ekonomik yapısını belirleyen ve yönlendiren temel tarım ürünüümüz **fındıktır**. Türkiye fındık üretiminin %38,6'sı Ordu'dan sağlanmaktadır ki Ordu halkının %70'inin gelir kaynağı da fındıktır. Yani fındık Ordu ili için sadece bir tarım ürünü değil milli bir varlıktır.

2018 yılı verilerine göre 45.402 ton iç fındık üretilen ilimizde ihracat tutarı 271.747.522 dolardır. Türkiye'nin fındık ihracat miktarına baktığımızda ise 279.250 ton ile 1 milyar 635 milyon dolar değerindedir. Ordulu ihracatçılar, 45.402.000 kg ile Türkiye fındık ihracat miktarından %16,25 oranında pay alarak Türkiye'de isimlerinden söz ettirmektedirler.

Ordu Ticaret Borsası, hem ilimiz hem de ülkemiz için fındık gibi bu değerli ürüne daha fazla değer kazandırmayı bir görev olarak edinmiş olup; bu yolda yapılacak olan tüm çalışmalara maddi ve manevi destek vermek için hazırız. Fındık eksenli projeler üretiyor ve uyguluyoruz. Bu projelerimize özellikle Ordu Üniversitesini dahil ediyoruz. Fındığı dışa bağımlı bir ürün olmaktan çıkarıp öncelikle iç pazardaki değerini artırmak birincil hedeflerimizdendir. 2017 mahsulü pazara inen kabuklu fındık miktarı toplam 758.553.072 ton oldu. Bu durumda tahmini rekoltenin yüzde 75'i pazara indirilmiş olmuştur. 2016-2017 sezonunda aynı dönemde 460 bin ton kabuklu fındığın pazara indirildiği göz önüne alındığında 2017 mahsulü yüzde 39 daha az ürün pazara getirilmiştir. Kotasyonunda fındık bulunan 15 Ticaret Borsası kayıtlarına göre, Şubat 2018 mahsulü itibariyle pazara 249 bin ton kabuklu fındık inmiştir. Toplam ihracat 279.397 ton/iç fındıktır.

Fındık üretiminde 1. sıradayız. Bunu ekonomik avantaja çevirebilmek ürüne katma değer kazandırabilmektir. Fındıktan en yüksek katma değeri elde etmenin koşulu da fındığı nihai ürünlere dönüştürmekten geçmektedir. Yani fındık bazlı ürünlerin üretimini daha fazla artırmak için ilimizde var olan genç iş gücünü sanayi ile buluşturmak gerekmektedir. Böylece Ordu'nun diğer iller arasında parmakla gösterilir konuma gelmesi için var olan potansiyelinin ortaya çıkması sağlanmış olacaktır. Ordu Ticaret Borsası olarak bize düşen görev ise bu potansiyel gücün doğru yer ve zamanda ortaya çıkmasına yapmış olduğumuz fizibilite çalışmalarıyla destek vermektir.

Fındık temel ve esas üretim maddesi olsa da, gelir artırıcı ve refah payını sürdürebilir düzeyde artırıcı “*ürün çeşitlendirmesi*”ne gitmek gerekir. İlimizde, ürün çeşitlendirme kapsamında bulunan başlıca ürünler; *kivi, ceviz, elma, böğürtlen, çilek, karayemiş, maviyemiş ve Trabzon hurmasıdır*. Özellikle ceviz son zamanlarda ekonomik açıdan fındıktan daha fazla gelir getirmesi sebebiyle halkımız tarafından üretimine sıcak bakılmaktadır. Uzun vade de fındıktan sonra ceviz için de Ordu ilinde artık bir marka olabileceğini söylemek en doğal hakkımızdır. 2019 yılından itibaren ilimizde kendir ekimine de izin verilmiştir.

Fındıktan sonra en çok gelir getiren tarımsal kökenli ürün “**Bal**” dır. Ordu'nun florası arıcılık açısından zengin değildir. Ancak Türkiye florasını değerlendirerek yola çıkan Ordulu gezginci arıcılar arıcılığı, Ordu ekonomisine fındıktan sonra ikinci sırada gelir getiren tarımsal bir faaliyet olarak yapmaya başlamışlar ve Ordu'yu Türkiye de bal üretiminde 1. sıraya yerleştirmişlerdir. Ordu ilinde 2.716 işletmede toplam 562.299 adet kovanla arıcılık yapılmakta olup bu faaliyetten 16.799,17 ton bal ve 114,999 ton bal mumu elde edilmektedir. İlimizde, gerek hayvansal üretim içerisindeki yeri bakımından gerekse pazarlanan hayvansal

ürünler içerisindeki yeri bakımında bal ve balmumunun ürün değeri % 50'yi bulmaktadır. Kovan sayısı bakımından Muğla, 958.328 kovan ile Türkiye'de 1. sırada iken Ordu Muğla ilinden 396.029 az kovana sahip olmasına rağmen Türkiye üretiminde 1. sıradadır. Başka bir ifadeyle Türkiye'de en çok bal Ordulu arıcılar tarafından üretilmektedir.

Yani, Türkiye'de en çok bal Ordulu arıcılar tarafından üretilmekte ve Türkiye'de ortalama olarak koloni başına bal verimi 14-15 kg iken, Ordu'da koloni başına bal verimi 25-30 kg düzeyine çıkabilmektedir. Türkiye'de ortalama olarak koloni başına bal verimi 14-15 kg iken, Ordu'da koloni başına bal verimi 25-30 kg düzeyine çıkabilmektedir. Haliyle ilimizde kovan başına ortalama verim hem dünya ortalamasından düşük, Türkiye ortalamasından yüksektir. İlde hem koloni sayısı hem de bal üretimi bakımından sırasıyla Altınordu, Ulubey, Gölköy, Gürgentepe ve Perşembe ilçeleri ilk 5 sırada yer almaktadır.

İlimiz tarım ürünlerinden **kivi** de son 10 yılda üretimini 3-4 katına çıkartarak ticarete konu olan başlıca tarım ürünlerimiz arasına girmiştir. 2017 yılı itibariyle Ordu'da yaklaşık 3 bin dekar alanda üretim yapılmakta olup 2017 rekoltesi 7 bin 91 ton olarak gerçekleşti. Verim çağına ulaşmış bahçelerimizin ürün vermeye başlamasıyla ürün miktarının 10 bin tona ulaşması beklenmektedir. Ordu'nun 15 ilçesinde kivi üretimi yapılırsa da ağırlıklı olarak Altınordu, Gülyalı, Perşembe, Ulubey, Fatsa, Ünye, İkizce ve Kabadüz ilçelerinde yoğunluk kazanmaktadır. Burada dikkat çeken nokta, Ordu'daki dekar başına verimliliğin ortalama 2.500 kg olmasıdır. İlimiz bu verimlilik ortalamasıyla Türkiye, Dünya ve hatta en büyük kivi üreticisi olan İtalya'nın verimlilik ortalamasından bile yüksektir. Uzman görüşleri; kivi bahçelerine gerekli ve tekniğine uygun bakım yapıp özen gösterildiği takdirde, dekar başına verimlilik 5.000 kg'a kadar yükselebilir olduğu yönündedir. Yaklaşık 2.000 üretici tarafından üretim yapılmaktadır. Kivi üretiminde ilimizde kısa zamanda çok büyük gelişme sağlanmış olup son 5-6 yılın verileri incelendiğinde kivi, gerek dikili alan bakımından gerekse üretim miktarı bakımından 2-3 katına çıkmıştır. Kivi üretiminde ağaç başına ortalama verim de her yıl artmakta olup 2017 yılında 54 kg'a ulaşmıştır. Ülkemizde 25 ilde kivi üretilirken, kivi üretiminin yüzde 49'unu Yalova karşılıyor. Özellikle çay ve fındığın yetiştirildiği Doğu Karadeniz bölgemizde kivi bitkisi yöre çiftçisi için alternatif bir ürün haline gelmiştir. Yalova'yı yüzde 13'lük payla Rize, yüzde 11'lik payla Ordu ili izlemektedir. Henüz meyve vermeyen ağaçlar da dikkate alındığında önümüzdeki yıllarda Ordu'nun kivi üretiminde daha da önemli bir yere geleceği yorumu yapılabilir.

İlimizde “**Balıkçılık**” sektörü incelendiğinde, ülke genelinde üretilen su ürünlerinin %60,8’ini Doğu Karadeniz Bölgesi balıkçılarıca üretilmektedir. 110 km kıyı şerdi olan Ordu ili, Türkiye ve Karadeniz balıkçılığı içerisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Bir sahil kenti olması ve Altınordu ilçesi ile birlikte 5 ilçesinin (Gülyalı, Altınordu, Perşembe, Fatsa, Ünye) deniz kıyısında bulunması nedeniyle, balıkçılıkta İl ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kafes balıkçılığı Ordu’da sürekli gelişmekte olan bir sektördür. Ordu’da kafes balıkçılığı kapsamında iç sularda ve denizde gerçekleştirilen üretim her geçen yıl artmaya devam ediyor. Yıllık 2 bin 500 ton balık üretimi gerçekleştirilen kafes balıkçılığı Ordu ekonomisine ise yılda yaklaşık 40 milyon TL kazandırmaktadır. Kafes balıkçılığına Ordu’da Tarım Ve Ormancılık Müdürlüğü kontrolünde ilk olarak 1991 yılında başlanmış olup, bu ilk kafeslerin kapasiteleri de, 25 ton olmuştur. Ordu’da kafes balıkçılığının yapıldığı Altınordu ve Perşembe ilçelerinde 6 tesiste yapılan yıllık 2 bin 500 tonluk, ilçelerde iç sularda yapılan alabalık tesislerinde toplam 170 ton üretim Türkiye’nin su ürünleri ihracatına katkı sağlıyor. Yıllık 2 bin 500 ton balık üretimi gerçekleştirilen kafes balıkçılığı Ordu ekonomisine ise yılda yaklaşık 40 milyon TL kazandırıyor.

Perşembe ilçesindeki tesislerde gerçekleştirilen kafes balıkçılığı tesislerinde Gökkuşığı Alabalığı ve Levrek olmak üzere iki türde üretim yapılıyor. Kapasite arttırılmasına yönelik çalışmaların sürdüğü Ordu’da kafes balıkçılığında hedef yılda 5 bin tonu aşan üretim olarak belirlenmiştir

Balıkçılık gerek avcılık, gerekse ticareti açısından istihdama önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

Fındık – Türkiye Üretiminin %32,4’ü ile	Türkiye 1’incisi
Bal – Türkiye Üretiminin %14,7’si ile	Türkiye 1’incisi
Kivi – Türkiye Üretiminin %11’i ile	Türkiye 3’üncüsü
İlimizde yetiştirilen meyve çeşidi	40
Kültür Balıkçılığı Yapan İşletme Sayısı	33
Kesme çiçekçilik son dönemde gelişen önemli bir tarımsal faaliyettir.	

İLİMİZİN ÖNEMLİ YATIRIMLARI

OR-Gİ HAVALİMANI	Türkiye’de denize dolgu yöntemi ile yapılan ilk havalimanı olma özelliğine sahiptir.
ORDU ÇEVRE YOLU	İlimize yapılmakta olan ulaştırma yatırımları sayesinde ilimiz liman kenti olma yolunda ilk adımlarını atmış bulunmaktadır. Bu sayede ihracatçıların en önemli sorunlarından biri olan ulaşım problemi de ortadan kalkacaktır.
ÜNYE ÇEVRE YOLU	
KARADENİZ-AKDENİZ YOLU	
ÜNYE-ÇEVRE YOLU tamamlanmış, hizmete girmiştir. Ordu Çevreyolunun ilk etabı 04.03.2019 tarihinde hizmete girmiştir.	
ÜNYE-AKKUŞ-NİKSAR YOLU (Kuzey-Güney Aksı)	Karadeniz’i İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Akdeniz’e bağlayacak Karadeniz-Akdeniz Yolu'nun, 2019 sonu itibariyle tamamlanarak hizmete açılması hedeflenmektedir.
	Karadeniz’in Anadolu'ya açılan en önemli kapısı konumunda olan Ünye-Akkuş-Niksar yolunun, mevcut yolun güzergahının iyileştirilmesi ile ilgili ihale aşaması noktasına gelinmiş olup gerekli ödenek noktasındaki çalışmalar devam etmektedir.
TOPÇAM BARAJI VE HES	Ordu’da inşaatı biten 1 hidroelektrik santrali (HES) devreye girmiş olup, devreye alınan HES ile birlikte Ordu’nun derelerinde faaliyette bulunan HES sayısı 13 olurken, 1 tanesinin inşaat aşamasında (Rıza HES), 10 tanesinin de plan-proje aşamasında olduğu belirlenmiştir. Kabadüz ilçesi sınırları içerisinde geçen Turnasuyu Irmağı üzerinde inşaatı tamamlanan Darıca 2 HES, 2017 yılı sonunda işletmeye alınmış olup test aşamalarını

	<p>geçip 2018 yılından itibaren elektrik üretimine başlamıştır. Darıca 2'nin faaliyete geçmesiyle birlikte Ordu'nun derelerinde elektrik üreten HES sayısı 13'e yükselmiştir. Altınordu ilçesi Çukurköy Deresi üzerinde inşaat aşamasında bulunan ve burada bulunan Karaoluk Şelalesi'ne zarar vereceği gerekçesiyle yöre sakinleri tarafından tepkiyle karşılanan HES'in yılda 6,63 GWh enerji üretmesi planlanmaktadır. Ordu'da yılda toplam 1 milyon 912 bin GWh enerji üretmesi hedeflenen 10 HES ise plan-proje aşamasındadır.</p>
<p>ÇAMBAŞI YAYLASI KIŞ SPORLARI KAYAK MERKEZİ</p>	<p>Orduluların hedeflerinden biri olan kentini kültür ve turizm şehri yapma yolunda atılmış önemli adımlardan biridir.</p>
<p>YEŞİL YOL PROJESİ</p>	<p>Doğu Karadeniz Bölgesindeki önemli yaylaların birbirine bağlanmasını amaçlayan proje ile hedeflenen 1 milyon turist rakamına ulaşmaya büyük oranda katkı sağlayacaktır.</p>